

De oorlogsdag dat granaten Zutphen
openreten:
*'We hoorden gebulder en wisten: dit is niet
pluis'*

De totaal uiteengereten Duitse munitietrein, waarvan de lading explosieven alle kanten op schoot en een ravage aanrichtte in Zutphen. © Collectie Stedelijk Museum

Door Gert Kramer

Vier doden en een grote ravage, vooral aan de Deventerweg. Zutphen zou zich die 28ste september van het oorlogsjaar 1944 nog lang heugen. Op deze datum werd het centrum van de Hanzestad opgeschrikt door de explosie van een volgestouwde Duitse munitietrein, die werd bestookt door Engelse piloten. De granaten schoten vanuit de trein alle kanten op en reten een deel van Zutphen open. Henk Mulder uit Warnsveld maakte het mee en weet het nog als de dag van gisteren. *„Er klonk een enorm gebulder. Toen wisten we: dit is niet pluis.”*

Neem ons eens mee terug naar die 28ste september in 1944.

Mulder: „*Het was een mooie herfstdag. Ik was dertien en was met m'n drie jaar oudere broer Bert aan het werk in de volkstuintjes in de buurt van de Wilgestraat, waar we toen woonden. Ineens hoorden we een enorm gebulder in de lucht. Bert zei meteen: wegwezen hier, dit is niet pluis. De mensen waren op die dag een beetje in rep en roer en extra alert. Het was kort na de Slag om Arnhem. Iedereen vroeg zich af: komen de geallieerden nou wel of niet?*”

Wat veroorzaakte dat enorme gebulder?

„*Dat kwam van Engelse vliegtuigen die in aantocht waren. We renden naar huis en doken de kelder in. Mijn moeder was op dat moment aan het werk als kraamverzorgster en wist later, na de explosies, nog een pasgeboren tweeling in veiligheid te brengen [..]. Bert en ik zaten in de kelder en hoorden langdurig gefluit van munitie en harde, doffe knallen.*”

De Zutphense Buitensociëteit, zwaar beschadigd door de projectielen en granaatscherven uit de munitietrein. © Collectie Stedelijk Museum

Wat troffen jullie aan toen jullie de kelder weer uit durfden?

„Een ravage. Vooral aan de Deventerstraat. De Duitse munitietrein werd aangevallen op een emplacement in de buurt van de Buitensociëteit van theater de Hanzehof, pal achter de Deventerweg. De trein explodeerde en de granaten die in de trein lagen, schoten alle kanten op. Het huis van mijn oma aan de Berkelsingel was ook beschadigd, bijna alle ramen lagen eruit. Bert en ik hielpen met het verwijderen van de glasscherven en daarbij raakte ik gewond: een lelijke snijwond op een gevaarlijke plek, in de pols. Gelukkig liep dat goed af.”

Dat laatste gold niet voor iedereen?

„Nee, er vielen doden te betreuren: drie uit Zutphen en één uit Vierakker. De explosie was tot in de verre omtrek van Zutphen te horen. En de projectielen, munitieresten en granaatscherven vlogen in een grote straal in het rond. Bert en ik zagen in de Vijfmorgenstraat nog een enorme granaat uit de grond steken. Zutphen lag bezaaid met glasscherven en puin, zoals resten van dakpannen. De explosie had een enorme impact op de hele stad.”

Desondanks wordt die dag nog steeds niet officieel herdacht.

„Nee. Ik zit in het Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog gemeente Zutphen en heb daar aangedrongen op een officiële herdenking. Daar was geen animo voor en dat betreur ik ten zeerste.”

Bron: De Stentor